

Нові підходи в державній аграрній політиці

New approaches in the state agrarian policy

Ще зовсім недавно, у 2014 р., в системі центральних органів виконавчої влади України відбулися певні зміни. В аграрній сфері вони стосувалися створення Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів і перетворення Державного агентства земельних ресурсів у Державну службу з питань геодезії, картографії та кадастру. До сьогодні доцільність таких змін чекає своєї оцінки, особливо в частині ветеринарної служби та земельної реформи. Однак у вересні 2019 р. відбулися більш радикальні зміни, внаслідок яких Україна, мабуть вперше в своїй історії, втратила спеціальний центральний орган виконавчої влади у сфері сільського господарства. Повноваження Міністерства аграрної політики та продовольства України передані перейменованому з Мінекономрозвитку і торгівлі Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

Експрес-аналіз наявності аналогічних відомств у країнах Євросоюзу, до членства в якому прагне Україна, засвідчив, що у більшості з них (18) функціонує міністерство сільського господарства, ще в 7-ми - у поєднанні з питаннями екології та (або) навколишнього середовища. У 4-х країнах такого міністерства немає (його функції виконує міністерство охорони навколишнього середовища, як у Швеції, чи у справах сільських територій - як в Естонії). По суті, лише у Бельгії найбільш схоже за назвою з новим українським міністерство - підприємництва, сільського господарства і соціальної інтеграції. Тобто сільське господарство може успішно функціонувати і без спеціалізованого міністерства, і в умовах багатогалузевого органу.

Інша справа - наскільки нове міністерство буде справлятися з додатковим навантаженням. Міністерство економіки завжди було одним із найбільш завантажених органів виконавчої влади. Однак воно має практику управління промисловістю, фінансовою діяльністю найбільших державних компаній тощо. Стосовно сільського господарства в міністерстві економіки практично завжди були питання агропродовольчого ринку та аграрного розвитку як складових вітчизняної економіки.

Тобто ефективність поєднання мінекономіки і мінагропроду залежить від правильної організації роботи нового міністерства. За будь-яких обставин у ньому повинні працювати галузеві фахівці та мають бути визначені відповідальні за конкретний сегмент роботи (за сільське господарство). Хоча навіряд чи мінекономіки, для якого найважливішою є збалансованість економіки, буде відстоювати пріоритетність розвитку аграрної галузі.

Однак усе це припущення, узагальнення оцінок експертів. Очевидно, що питання потребує й наукового осмислення, багатофакторного аналізу можливих ризиків. Редакція журналу пропонує свої шпальти для висвітлення результатів наукових досліджень тематики організації державного управління сільським господарством.

Що стосується нинішнього номера, то в ньому представлений досить широкий спектр актуальних проблем, включаючи вже порушені теми біоенергетики та природних ресурсів, розвитку сільських територій і соціального капіталу, ринку органічної продукції, особливостей інклюзивного розвитку, збереження й відновлення екосистем та ін.

Сподіваємося, що такий підхід задовольнить інтерес значно більшої кількості наших читачів.

Юрій Лупенко,
головний редактор журналу «Економіка АПК»

In relatively recent 2014, there were some changes in the system of central executive authorities of Ukraine. In the agrarian sphere, they concerned the creation of the State Service of Ukraine on Food Safety and Consumer Protection and the transformation of the State Land Resources Agency into the State Service of Ukraine for Geodesy, Cartography and Cadastre. The feasibility of such changes is still waiting for its evaluation, especially in an area of veterinary services and land reform. However, in September 2019, more drastic changes have taken place, resulting Ukraine's loss of its special central executive authority in the agricultural sector probably for the first time in its history. Jurisdiction of the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine were transferred to the Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine formerly known as the Ministry of Economic Development and Trade.

Rapid analysis of the presence of similar agencies in the EU countries Ukraine is aspiring to membership in, has shown that the most of these countries (18) have a Ministry of Agriculture, and in 7 others this institution functions in conjunction with ecological and (or) environment issues. In 4 countries, there is no such ministry (its function is carried out by the Ministry of the Environment, as in Sweden, or in rural issues as in Estonia). In fact, only Belgium has the most similar to a name of new Ukrainian Ministry - Entrepreneurship, Agriculture and Social Integration. In other words, agriculture can function successfully without a specialized ministry and under conditions of a multi-sectoral body.

The question is how the new ministry will handle an extra workload. The Ministry of Economy has always been one of the busiest executive authorities. However, it has a practice of managing the industry, financial activities of the largest state-owned companies, etc. With regard to agriculture, the Ministry of Economy has almost always been concerned with the agro-food market and agrarian development as components of the domestic economy.

Therefore, an effectiveness of the combination of the Ministry of Economy and the Ministry of Agriculture depends on the proper organization of the new ministry. In all circumstances, industry professionals must be employed and responsible for a particular segment of work (for agriculture). Although it is unlikely that the Ministry of Economy, for which a balance of the economy is in the most important, will uphold a priority of development of the agricultural sector.

However, this assumption, is just a generalization of experts' thoughts. Obviously, the issue also needs a scientific reflection and multifactorial analysis of possible risks. The editorial board of the journal offers to cover results of scientific research on a subject of organization of the state management of agriculture.

The current issue volume presents a wide range of topical issues, including already raised topics on bioenergy and natural resources, rural development and social capital, organic market, features of inclusive development, conservation and restoration of ecosystems, etc.

We hope that this approach will satisfy an interest of the most part of our readers.

Yuriy Lupenko,
Editor-in-chief of the journal "Ekonomika APK"
